

Viacgeneračná vidiecka záhrada

Ako plynul čas, potreby rodiny sa menili. Pôvodne zeleninovo-ovocná záhrada dostala novú okrasnú podobu, v ktorej si „to svoje“ nájdu všetky generácie.

Text Ing. Zoltán Nagy, Monika Kráľová **Foto** Grand Garden, isifa/Shutterstock

Premena do súčasného stavu sa nepodarila na prvýkrát. Keď si majitelia do záhrady pozvali záhradného architekta Zoltána Nagya, bol už priestor premenený na okrasný. Zoltán spomína: „Záhrada bola založená nesprávne. Kompozícia bola rozbitá, veľa rastlín bolo prerastených. Niektoré z nich sa nám však podarilo zachrániť, zostali nedotknuté presne tam, kde ich kedysi vysadili. Pôvodná je i hojdačka a domáci práve dokončovali bazén.“

Moderná a vidiecka

A aké bolo zadanie pre záhradného architekta? „Mala to byť moderná vidiecka záhrada s jasnou a ľahko čitateľnou kompozíciou, ktorá by spájala tri generácie, ktoré tu žijú. Sú to majitelia, ich deti a babka, ktorá takpovediac drží ochrannú ruku nad celou záhradou a záhradkárči v malej úžitkovej časti. Darí sa jej krotiť aj obrovského ridgebacka, ktorý si tu nedovolí narobiť žiadne škody.“

Domček s trstinovou strechou

„Záhradný domček, ktorý sa stal akýmsi optickým centrom záhrady, vznikol v hrubých obrysoch pod mojím perom,“ pokračuje Zoltán, „majitelia si ho však ešte upravili podľa svojich potrieb.“ Pod ním sa nachádza pivnica, v ktorej okrem iného zimujú aj vonkajšie črepníkové rastliny. Nadzemná časť slúži ako sklad a miestnosť na uloženie náradia a vecí okolo domácnosti. Za ním je veľké kompostovisko, vedľa úžitková a bylinková plôška. Podoba domčeka nie je náhodná, pripomína staré rybárske domce v minulosti typické pre túto oblasť. Použitie strechy z trstia bolo od začiatku zámerom investorov. Miluje ju rôzny hmyz vrátane niekoľkých druhov samotárskych včiel. Celá strecha krásne „bzučí“ najmä na jar. Za domčekom je hneď hrádza s vysadenými topoľmi a za ňou Malý Dunaj, možno

na ňu zo záhrady vybehnúť cez malú bránku. Mohutné stromy sú vizuálne dôležitou a veľmi príjemnou kulisou pozemku.

Rastlinné spoločenstvá

Základom nových výsadiieb sú listnaté stromy, vždyzelené rastliny, trvalky a okrasné trávy, doplnené o veľké množstvo jarných cibuľovín. Kostrovým stromom je v tejto záhrade náš pôvodný druh - jarabina vtáčia. Obľúbené neopadavé krušpány sa majú časom spojiť do pekných oblúčikov, no niektoré bolo treba po napadnutí húsenicami vymeniť. Odvtedy ich domáci pravidelne sledujú a v prípade potreby postrekujú.

«Trvalkové a trávové výsadby majú silný „prírodný“ náboj, ktorý vidiecka štylizácia bezpodmienečne potrebuje.»

Výsadby vo vidieckych záhradách

Štylizované vidiecke záhrady zaujmú prirodzene pôsobiace kompozíciou i samotnou rastlinnou výsadbou. Ich koncept ťaží zvyčajne z lokálnych zdrojov, nadväzuje na okolité prostredie, čerpá z histórie lokality a snaží sa s ňou komunikovať. Pri vytváraní rastlinných schém siahame po trvalkách, okrasných trávach, ale i listnatých stromoch a kroch. Správna kombinácia rastlín je pri takomto type záhrad kľúčová. Musí byť preto náležite premenlivá i výškovo a tvarovo zosúladená. ➔

« Záhrada je dosť veľká,
takže umožnila použiť
kruhovú kompozíciu,
ktorá vytvára akési
oddelené a zároveň do
seba prepojené celky. »

KDE SME?

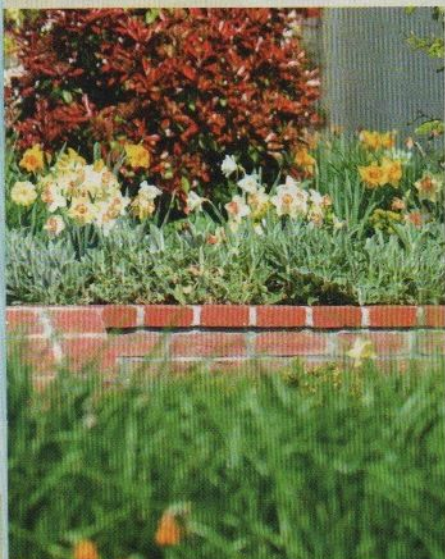
JUŽNÉ SLOVENSKO, OKRES SENEC

Región Podunajská leží na juhu Slovenska a pozdĺž toku Dunaja kopíruje slovensko-maďarskú štátnu hranicu.

cibuľoviny dokážu,
i keď na krátke obdobie
kvitnutia, premeniť
smutné zimné záhony
na optimistickú dávku
krásy a energie.

VYVÝŠENÝ MÚRIK

a obruby záhonov sú postavené z mrazuvzdornej pálenej tehly.

AUTOMATICKÁ ZÁVLAHA v záhrade má päť okruhov vrátane kvapkovej závlahy v zmiešaných záhonoch.

Postupné nakvitanie

Rastliny si podľa termínu kvitnutia môžeme rozdeliť do štyroch hlavných skupín. V prvej vlne kvitnutia záhradu oživia narcisy, tulipány či cesnaky. Sú prvými lastovičkami po fádnej zime. Dĺžka ich kvitnutia pri správnej kombinácii môže presiahnuť aj osem týždňov.

V druhej fáze, v čase kvitnutia líp, už nabiehajú kvety trvaliek, ako sú alchemilky, šalvie, fackovky či rebríčky. Z bohato olistených okrasných tráv už v tomto čase vykúkajú súkvetia.

V tretej fáze, uprostred leta, záhradu zdobia rudbekie, echinacey, monardy, kocúrniky, levandule a santolíny. Klasy tráv vnášajú do záhrady dynamiku i pri najmenšom poryve vetra.

Štvrtá fáza patrí jesenným trvalkám, ako sú astry a rozchodníky. Bohatými súkvetiami zdobia záhradu až do príchodu prvých mrazov a odkvitnuté spolu s trávami ju skrášľujú aj počas zimy.

Obrovská škála rastlín, ktorá je k dispozícii, nám umožňuje vytvoriť vlastné na mieru šité kombinácie. Nemusíme sa striktnie držať formalít. Čím farebnejšie, pestrejšie, výškovo a tvarovo premenlivejšie, tým zaujímavejšie zoskupenia dokážeme vytvoriť.

Samozrejmosťou a dôležitou súčasťou výsadiieb sú kostrové dreviny a listnaté stromy, ktoré výškovo modelujú priestor. Pri ich výbere musíme zohľadniť predovšetkým ich vzrastové charakteristiky a nároky na údržbu. ●

ÚKRYTY PRE HMYZ

Strechu z trstia miluje hmyz, ktorý ju používa ako spoľahlivý úkryt.

Plán záhrady

Línie založené na geometrii kruhov vnášajú do záhrady vidieckeho typu mäkkosť.

Záhradný architekt
Ing. Zoltán Nagy

ZOLI RADÍ

KAM VYSÁDZAŤ CIBUĽOVINY?

1. Hodia sa do zmiešaných skupinových výsadiieb spolu s trvankami a okrasnými trávami. Naopak, nehodia sa k ihličnanom a do líniových výsadiieb. Nesadia sa ani do premokrených a podmáčaných pôd. Neodporúčam sadiť ich ani do trávniku, pretože cibule po odkvitnutí potrebujú zatiahnuť z listov živiny, čo sa udeje neskôr, ako začneme kosiť trávu. Škodu v záhonoch s cibuľovinami môžu spôsobiť aj hraboše.

AKO DOSIAHNUŤ VÝRAZNÝ JARNÝ EFEKT V ZÁHONOCH?

2. Intenzívne kvitnúci jarný záhon dosiahneme výsadbou niekoľkých štvorcových metrov plochy, pričom na 1 m² vysadíme 5 až 6 ks cibuľovín. Cibuľoviny sa vysádzajú priamo medzi trvankami a okrasnými trávami. Kým tie vyrastú, cibule sa prirodzene zatiahnu.

VYBERAŤ ČI NEVYBERAŤ CIBULE?

3. Pravidelne vyberať z pôdy odporúčam tulipány a okrasné cesnaky. V ideálnom prípade každý rok, nič sa však nestane, ak sa vyberú každý druhý, alebo tretí rok. Potom však degradujú, cibule slabnú, miznú. Medzi najmenej náročné na vyberanie patria narcisy, tie môžu v záhone zostať aj niekoľko rokov.

VYSÁDZAŤ DO KOŠÍKOV?

4. Cibuľoviny sa sadia na záhony plošne. Pri množstve 5 až 6 ks na 1 m² je to pri kombinovaných trvankovo-trávnových záhonoch aj niekoľko stoviek kusov, čo nie je možné sadiť do nádob, pretože to sťažuje výsadbu a aj následné vyberanie. Samozrejme, v malom meradle má výsadba do košíkov opodstatnenie.

Ako načasovať kvitnutie cibuľovín?

VYSADÍME V ZÁHRADE niekoľko druhov cibuľovín tak, aby kvitli v rôznom čase. Ako prvé rozkvitajú snežienky a krókusy, nasledujú ich modrice, hyacinty, tulipány a narcisy. Najneskôr nastupujú veľké cesnaky a za nimi malé cesnaky.

Pri záhradnom domčeku je vybudované i malé ohnisko.

NÁŠ TIP

Cibuľoviny sa vysádzajú na jeseň, od septembra až takmer do mrazov. Teraz na jar je ideálny čas, aby ste si urobili plánik záhonov s výsadbami a v ňom poznačili, kde je dostatok miesta na cibuľoviny. Na jeseň, keď sú záhony plné rastlín, bude plánik pri výsadbe dobrou pomôckou.